

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Àrea de Coneixement i Recerca
Centre d'Informació i Documentació del Patrimoni Cultural

1416

L'hort d'en Bach

Joan Llinàs i Pol

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

ÍNDEX

I-TEXT.....	2
1.Fitxa tècnica del jaciment.....	3
2.Introducció. Motivacions i objectius de la intervenció.....	4
3.Situació geogràfica i introducció històrica.....	5
4.Metodologia.....	6
5.Desenvolupament de l'excavació.....	9
5.1.Zona 1.....	9
5.2.Zona 2.....	12
5.3.Zona 3.....	13
6.Conclusions.....	16
7.Bibliografia.....	18
II-MATERIALS. Inventari i dibuix.....	19
III-FOTOGRAFIA. Inventari i selecció.....	41
IV-PLANIMETRIA.....	49

I-TEXT

1. Fitxa tècnica del jaciment.

Nom: L'Hort d'en Bach.

Municipi: Maçanet de la Selva.

Comarca: La Selva.

Accés: Fàcil.

Localització: Full 365 M.T.N.

Latitud Nord: 41° 46' 41"

Longitud Est: 2° 43' 59"

Altitud: 90 m. s.n.m.

Tipus de jaciment: Assentament romà.

Cronologia: ss. II a.C.-VI d.C.

Estat de conservació: Irregular.

Bibliografia:

Llinàs & Ramírez, 1994.

Llinàs & Ramírez, 1994-95.

Llinàs, Manzano & Ramírez, 1995.

Nolla & Ramírez, 1995.

2. Introducció. Motivacions i objectius de la intervenció.

La present intervenció arqueològica a l'assentament romà de l'Hort d'en Bach, a Maçanet de la Selva, s'ha iniciat el 16 d'agost del 1994 i s'ha perllongat fins al dia 31 del mateix mes. La direcció tècnica dels treballs ha anat a càrrec de l'arqueòleg Joan Llinàs i Pol, amb la coordinació i participació activa d'Alons Ramírez i García.

Donat que el jaciment es troba ubicat de ple dins del casc urbà de la vila, la seva superfície està subdividida i compartimentada en diverses parcel·les, propietats i vies públiques. La motivació de la intervenció d'urgència d'enguany es troba en relació amb la futura realització de moviments de terres en tres d'aquests múltiples solars. Davant d'això, hom sol·licità permís d'excavació d'urgència al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, que fou expedit amb data del 29 de juliol del 1994 a nom de Joan Llinàs i Pol.

Els objectius bàsics de la intervenció han anat encaminats a documentar, en la mesura del possible, la presència en el subsòl dels esmentats solars d'un jaciment d'època romana localitzat casualment l'any 1992 durant la realització de les obres de construcció d'un bloc de vivendes en una parcel·la propera a les sondejades en la campanya d'enguany.

Les despeses ocasionades al llarg de l'excavació han anat a càrrec de l'Ajuntament de Maçanet de la Selva i s'ha comptat amb el suport material i la infraestructura del Taller d'Història de Maçanet de la Selva. Han col·laborat en els treballs d'excavació diverses persones: Juli Campeny, Jaume Compte, Josep Iglesias, Roser Jordana, Esteve Montgé, Marta Munsó, Paco Rodríguez, Roser Serra, Xavier Sillero, Ester Soms, Josep Tello, Marc Tenas, Martí Tomàs, Esteve Turon i Narcís Vilella. Així mateix, regreïem a la Universitat de Girona (UdG) la cessió de les instal·lacions del Laboratori d'Arqueologia (Aula de Prehistòria i Món Antic) per a les tasques de classificació, inventari i dibuix del material arqueològic recuperat, així com al Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona (especialment a la sra. Mercè Ferré, restauradora), per la neteja i restauració dels objectes metàl·lics i numismàtics recuperats. Finalment, volem destacar de manera molt especial l'ajut, la col·laboració i l'interès mostrats a tothora pels propietaris dels terrenys afectats pels treballs d'excavació, els srs. Joan Campeny, de Can Barnasach, i Josep Maria Quellos, del restaurant El Palau de Foixà. A tots ells, moltes gràcies.

3. Situació geogràfica i introducció històrica.

El jaciment de l'Hort d'en Bach es troba situat al terme municipal de Maçanet de la Selva, dins del mateix casc urbà, a banda i banda de la carretera C-251, que mena cap a Hostalric, en el punt quilomètric 46,200. L'indret exacte és al bell mig d'un lleuger pendent, amb orientació NE, que assoleix la màxima altitud uns 200 metres cap al SW, seguint l'esmentada carretera.

L'indret s'ubica en un dels punts més baixos del sector selvatà de la Depressió Pre-Litoral Catalana, molt a prop de l'antic estany de Sils, dessecat al segle XIX. És una zona excel·lent per al conreu, amb aigua abundant i una climatologia benigna, sense temperatures extremes i amb un règim de pluges molt apte per al desenvolupament de l'agricultura i la ramaderia.

Un altre dels grans avantatges de què frueix el lloc on es troba ubicada la vil·la és la seva proximitat amb el pas de les grans vies terrestres de comunicació de l'època: la Via Augusta i el seu brancal, que aconduïa a Barcelona a través del Maresme. Cal esmentar també la proximitat de dos centres de població important d'aquell moment com foren *Blandae* (Blanes) i *Aquae Calidae* (Caldes de Malavella).

El descobriment del jaciment cal atribuir-lo a un fet casual, relacionat amb la construcció d'un bloc de vivendes a la cantonada entre la carretera C-251 i el carrer Salvador Espriu, a l'any 1992. En tractar-se d'un jaciment inèdit fins aleshores, no fou possible intervenir-hi a temps, però la recuperació de material arqueològic, efectuada per membres de l'associació cultural local Taller d'Història de Maçanet de la Selva en el lloc on s'havien abocat les terres de l'obra (el pont de Can Sagués, a un quilòmetre al sud del nucli urbà), va demostrar l'existència en l'indret d'un poblament que es podia estendre des del segle II a.C. fins al segle VI d.C. (Llinàs & Ramírez 1994, p. 18; Nolla & Ramírez, en premsa).

La present intervenció arqueològica constitueix, doncs, el primer treball efectuat sobre el terreny i els seus resultats positius confirmen l'extensió de les estructures de l'assentament romà pels voltants de la zona afectada per les obres de l'any 1992.

4. Metodologia.

Per als treballs arqueològics a l'Hort d'en Bach s'ha emprat una adaptació a les característiques del jaciment del mètode Harris d'excavació en extensió. Hem de fer notar els elements que han condicionat el desenvolupament de la recerca arqueològica i que, a la pràctica, han convertit les tres zones objecte d'excavació en aquesta campanya en sengles sondejos.

-Zona 1. Constitueix aquesta zona l'eixida de Can Barnasach, al nº 3 del Carrer Nou. L'àrea excavada en aquesta campanya consisteix en un rectangle de 5'5 m. per 1'5 m., orientat est-oest, ubicat a l'extrem meridional de l'eixida, just a tocar del solar afectat per les obres del 1992.

-Zona 2. És el Carrer Nou. La intervenció d'enguany en aquesta zona ha consistit en un sondeig de 2 m. per 1 m., situat al nord i davant per davant de Can Barnasach (zona 1), en un sector afectat per les rases de les conduccions d'aigua i de clavegueram.

-Zona 3. Es tracta d'un solar sense edificar situat entre la carretera C-251 i el restaurant Palau de Foixà, al SE de les altres dues zones. En aquesta campanya hi hem efectuat un sondeig de 2 m. per 2 m. amb l'objectiu de comprovar l'existència i l'estat de conservació de les restes arqueològiques que s'hi poguessin trobar.

Tenint en compte, doncs, aquesta distribució dels treballs arqueològics, el registre de les diferents unitats estratigràfiques comporta els següents codis: HB-94, general per a totes les zones; a continuació, cada unitat estratigràfica es determina amb quatre dígit, el primer (1, 2 o 3) defineix la zona a què pertany, mentre que els altres tres individualitzen, de l'1 al 999, cadascun dels estrats i elements documentats. Com a eina bàsica de registre s'han utilitzat diversos tipus de fitxes: una per a les unitats estratigràfiques, que és una adaptació de la fitxa tipus bàsica proposada per Harris, una altra per a l'inventari fotogràfic i una altra per a l'inventari del material ceràmic i no-ceràmic.

Jaciment L'HORT D'EN BACH		Any
Municipi MAÇANET DE LA SELVA		
Comarca LA SELVA		
Zona	Sector	
Àmbit	Fet	

U.E.	<input type="text"/>
Fets en relació	
Identificació	
Tipus	

ESTRUCTURA	TEXTURA	INCLUSIONS
☐ compacta	☐ argila ☐ còdols	☐ cendres ☐ tapial ☐ argamassa
☐ flonja	☐ llim ☐ blocs	☐ carbons ☐ teules ☐ arrebossat
☐ homogènia	☐ sorra ☐ ceràmica	☐ os ☐ pedres ☐ _____
☐ heterogènia	☐ grava ☐ morter	☐ tovots ☐ fusta ☐ _____
Descripció		

RELACIONS ESTRATIGRÀFIQUES		MATRIX			
Igual a	Es solidari amb	☐	☐	☐	☐
Se li recolza	Recolza en	☐	☐	☐	☐
Cobert per	Cobreix a	☐	☐	☐	☐
Reblert per	Rebleix a	☐	☐	☐	☐
Tallat per	Talla a	☐	☐	☐	☐
Es lliura a	Se li lliura	☐	☐	☐	☐

DOCUMENTACIÓ		
Plantes	Seccions	Fotografies

MOSTRES	
Material	<input type="text"/>
Volum	<input type="text"/>

Dimensions	Total	Parcial	Observacions
Llarg	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ample	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Alçada	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

5. Desenvolupament de l'excavació.

5.1. ZONA 1.

- 1001. Superficial.
- 1002. Mur modern que tanca la cala pel sud.
- 1003. Estrat general modern sota 1001, que cobreix les restes antigues.
- 1004. Restes d'un paviment d'*opus signinum* a l'est de la cala.
- 1005. Mur romà en direcció NE-SW.
- 1006. Mur romà en direcció NW-SE.
- 1007. Estrat sota 1003 al centre de la cala.
- 1008. Subsòl natural.

U.E. 1001.

Estrat general localitzat arreu de la cala, un cop neta de la runa moderna. És un nivell superficial format per terra heterogènia amb nombroses inclusions i molt humida i compactada. Es pot datar en època moderna.

U.E. 1002

Mur en direcció est-oest format per pedres de mida petita i mitjana i algun rajol, tot plegat lligat amb morter de calç. Constitueix el límit meridional de la cala i, de fet, de tota la zona 1. Es un mur contemporani, de construcció recent.

U.E. 1003

Estrat argilós i compacte localitzat per tota la cala sota el superficial (U.E. 1001). D'una coloració molt fosca degut a la gran quantitat de cendres, carbons i matèria orgànica que conté, cobreix les estructures d'època romana (U.E. 1004, 1005 i 1006) i s'assenta en part sobre la terra verge. Datable, com a molt, al segle XIX, prova que l'estratigrafia romana va ser destruïda pràcticament del tot amb finalitats que ara com ara se'ns escapen, però que molt possiblement estiguin lligades amb la construcció de l'immoble de Can Barnasach.

U.E. 1004

Restes molt malmeses d'un paviment d'*opus signinum* localitzades a l'extrem sud-est de la cala, sota els nivells superficials i directament assentat sobre la terra verge. Està format per morter de calç i fragments de ceràmica, alguns de mida considerable. El seu estat de destrucció es molt important i se n'han trobat petits fragments dins l'estrat U.E. 1003. Molt probablement, marca un nivell de circulació d'una habitació d'època romana.

U.E. 1005

Mur en direcció NE-SW localitzat al centre de la cala. Està format per pedres de mida mitjana lligades amb un potent morter de calç i sorra que li dóna una solidesa extraordinària. S'ha excavat en una llargada de 160 cm. i es conserva en una alçada màxima de 50 cm. D'una amplada de 58 cm., presenta una banquetta de fonamentació de 15 cm. d'ample a la cara nord-oest. És perpendicular amb el mur U.E. 1006, amb el qual forma cantonada, i es troba interromput en direcció nord-est, mentre que continua cap al sud-oest vers el solar veí. És una paret pertanyent a la vil·la romana.

U.E. 1006

Mur en direcció NW-SE localitzat al centre de la cala, perpendicular i formant cantonada amb el mur U.E. 1005, per la qual cosa podem afirmar que pertany a l'edifici romà. De tècnica constructiva idèntica a l'anteriorment citat, s'ha conservat en una llargada de 55 cm. i en una alçada, també, de 55 cm. Així mateix, presenta una banquetta de fonamentació de 15 cm. i restes d'arrebossat a la seva cara sud-est. S'endinsa en el perfil meridional de la cala.

U.E. 1007

Estrat de terra flonja i argilosa barrejada amb pedres petites i fragments de morter, localitzats al centre de la cala, en una depressió del terreny natural, sobre el qual s'assenta. S'adossa als fonaments dels murs U.E. 1005 i 1006, però és estèril arqueològicament, per la qual cosa ha estat impossible datar-lo.

U.E. 1008

Terra verge. Es tracta del nivell del subsòl, estèril arqueològicament i constituït bàsicament per materials argilosos de coloració groguenca i verdosa. És conegut popularment amb el nom de “cervell de gat”.

5.2.ZONA 2

U.E. 2001: Pavimentació del carrer.

U.E. 2002: Gran farcit modern sota 2001.

U.E. 2001

Pavimentació de *portland* del Carrer Nou. D'un gruix aproximat de 20 cm., constitueix el nivell actual de circulació del carrer. La seva cronologia és contemporània.

U.E. 2002

Farcit d'anivellament de la pavimentació del Carrer Nou. Situat directament sota la U.E. 2001, té una potencia considerable donat que la seva formació està relacionada amb la xarxa d'aigua i de clavegueram, que circula a quasi 2 mts. per sota del nivell circulació del carrer. Probablement aquesta sigui la causa que en aquest indret no s'hi hagin conservat ni estructures ni estratigrafia d'època romana.

5.3.ZONA 3

- U.E. 3001: Primer estrat superficial.
- U.E. 3002: Segon estrat superficial.
- U.E. 3003: Restes d'un possible nivell d'abandó sota 3002.
- U.E. 3004: Nivell de circulació de calç.
- U.E. 3005: Estrat de preparació de 3004.
- U.E. 3006: Nivell d'enderroc sota 3005.
- U.E. 3007: Estrat a la meitat SW del sondeig sota 3006.
- U.E. 3008: Bossada de terra compacta al NE del sondeig sota 3006.
- U.E. 3009: Enderroc de *tegulae* sota 3007 i 3008.
- U.E. 3010: Nivell amb abundants restes d'incendi sota 3009.
- U.E. 3011: Estrat de terra heterogènia sota 3010.
- U.E. 3012: Estrat marró clar sota 3011.

U.E. 3001

Primer nivell superficial, compostat per terra remoguda durant els darrers treballs de conreu. La major part del material aparegut és modern per bé que hi ha algun fragment d'època romana.

U.E. 3002

Segon nivell superficial, d'estructura molt compacta i compostat per terra heterogènia. D'una potència superior a 1 m., cobreix directament els estrats arqueològics de datació més avançada. En tot cas, la formació d'aquest estrat no la podem portar més amunt del segle XIX.

U.E. 3003

Restes molt malmeses del nivell d'abandó del paviment U.E. 3004, sobre el qual s'assenten. Aquest nivell està format per terra heterogènia i flonja, i l'escàs material ceràmic recuperat sembla portar-nos en un moment indeterminat de l'Edat Mitjana.

U.E. 3004

Nivell de circulació format per una capa molt fina de calç que ocupa la pràctica totalitat del sondeig sota les U.E. 3002 i 3003. D'un gruix que no supera els 5 cm., s'assenta sobre l'anivellament U.E. 3005. És estèril arqueològicament parlant, per la qual cosa per datar-lo ens hem de remetre a les dades extretes en els estrats inferiors.

U.E. 3005

Nivell compacte de terra heterogènia i de color molt fosc, amb nombroses i variades inclusions, que s'estén per sota del nivell de calç U.E. 3004. D'una potència aproximada de 40 cm., es tracta, segons tots els indicis, d'un farcit efectuat amb el doble objectiu d'amortitzar l'enderroc U.E. 3006 i, alhora, anivellar el terreny per a la construcció de l'esmentat nivell de circulació. El material arqueològic recuperat, malauradament, no ofereix dades fiables per a la seva datació i, per tant, del moment en què fou construït el paviment de calç U.E. 3004. En qualsevol cas, per les dades que han proporcionat els estrats inferiors, sabem segur que és posterior al segle V d.C.

U.E. 3006

Estrat constituït per material d'enderroc molt divers, bàsicament *tegulae* i *imbrices*, localitzat per tota la cala sota la U.E. 3005. Cobreix els estrats 3007 i 3008, que semblen formar part de la mateixa fase. La seva composició evidencia que ens trobem davant de restes d'una teulada caiguda.

U.E. 3007

Nivell heterogeni de terra fosca i força compacta, amb nombroses inclusions, aparegut sota l'enderroc U.E. 3006 a la banda sud i oest de la cala, cobrint parcialment les U.E. 3008 i 3009. Segons totes les aparences, formaria part de la mateixa fase de destrucció que els estrats amb els quals està relacionat físicament.

U.E. 3008

Bossada de terra sorrenca i força compacta apareguda sota les U.E. 3006 i 3007 a la banda nord i est de la cala. L'escàs material arqueològic que s'hi ha recuperat no permet realitzar apreciacions cronològiques, per bé que és evident que forma part del mateix enderroc que les U.E. 3006, 3007 i 3009.

U.E. 3009

Estrat format quasi exclusivament per *tegulae* barrejades amb terra

heterogènia i flonja, aparegut per tota la cala sota les U.E. 3007 i 3008. El material arqueològic recuperat és bastant abundant, i destaca una olla de bronze, un esquellot de ferro i una moneda de l'emperador Magne Màxim (383-388). La troballa d'alguna peça que enganxa amb material de la U.E. 3006, a banda de les mateixes característiques de l'estrat, confirma que el paquet format per les U.E. 3006, 3007, 3008 i 3009 constitueixen un mateix enderroc, que es pot situar cronològicament al segle V d.C. Aquest estrat s'assenta sobre el nivell U.E. 3010.

U.E. 3010

Nivell de terra flonja i heterogènia barrejada amb una important quantitat de cendres i carbons, que li donen un color negre molt fosc. Encara que la reduïda superfície excavada no permet afirmar-ho amb seguretat, sembla que ens trobem davant dels vestigis d'un incendi que podia haver provocat l'enderroc que el cobreix (U.E. 3006 a 3009).

U.E. 3011

Estrat de terra marró clar, compacta i de composició sorrenca aparegut per tota la cala sota la U.E. 3010. Té una potència considerable i la seva superfície, bé que amb reserves, podria haver funcionat com a nivell de circulació. El material arqueològic recuperat permet datar el seu moment de formació entorn del segle II d.C.

U.E. 3012

Estrat de textura i composició molt semblants a la U.E. 3011, que el cobreix. S'ha localitzat per tota la cala i s'ha excavat només parcialment a causa de la finalització del permís d'excavació. Es pot datar també al segle II d.C.

6-Conclusions.

La primera evidència que es fa patent arran dels resultats obtinguts en aquesta excavació és el desigual estat de conservació de les restes, en funció de la seva ubicació i de les actuacions constructives que, arran del creixement del nucli urbà de Maçanet, s'hi han anat realitzant des del segle passat. Així, a les zones 1 i 2, al bell mig d'una àrea habitada i edificada, l'estratigrafia d'època romana es trobava en un estat de destrucció molt considerable, de manera que, pràcticament, les úniques evidències de l'existència en aquests dos punts de restes romanes es remeten a la conservació parcial a la zona 1 de dos murs perpendiculars (U.E. 1005 i 1006), conformant una estructura en forma de T que intueix l'existència de tres habitacions, i d'un fragment de pavimentació d'*opus signinum* (U.E. 1004) que podria molt bé haver estat el sòl d'una d'aquestes cambres. Malgrat la seva migradesa és, tanmateix, una informació suficient per a estendre cap aquest sector l'àrea hipotèticament ocupada pel jaciment arqueològic i que, per tant, ens permet considerar l'extensió de la vil·la romana també pels solars i parcel·les adjacents.

A la zona 2, tot i el resultat negatiu del sondeig, cal destacar el testimoni que constitueix el record personal dels veïns d'haver-hi vist una gran gerra de ceràmica que podria molt bé haver estat un *dolium*. Malgrat no haver-se pogut localitzar aquest recipient, que es podria trobar més a l'est o a l'oest, fora dels límits de l'àrea excavada, és una informació que no podem deixar de tenir en compte i que vindria a evidenciar l'extensió també cap aquesta zona de l'establiment romà.

No hi ha dubte que els resultats més positius i engrescadors han estat els obtinguts en el sondeig realitzat a la zona 3, una feixa no afectada fins el moment per cap tipus de construcció i preservada per un nivell superficial de sedimentació. La potència total dels nivells arqueològics descoberts s'apropa als 150 cms. i hem de fer notar que -ni de bon tros- s'ha arribat al subsòl natural. En aquest indret ha estat possible esbossar una seqüència cronològica subdividida, de moment, en tres fases principals:

La fase més antiga, que roman inacabada, està conformada per les U.E. 3011 i 3012, que, aparentment, constitueixen la preparació d'un nivell de circulació datable al segle II d.C. La segona fase delata la destrucció de l'edificació, possiblement arran d'un incendi (U.E. 3010) i el subsegüent enderroc de la teulada (U.E. 3006 i 3009), en un moment que el material arqueològic recuperat permet situar al segle V d.C. Finalment, tenim una tercera fase, constituïda per l'anivellament U.E. 3005 i el nivell de circulació de calç U.E. 3004, difícils de datar a causa de l'escassa representativitat del material arqueològic recuperat, però que,

indubtablement, cal situar, com a mínim, a partir del segle V d.C., i que vindria a testimoniar la continuació de l'activitat de la vil.la, si més no, durant l'Antiguitat Tardana.

Així doncs, cal preveure que l'estat de conservació de les restes arqueològiques existents en el subsòl de la totalitat de la zona 3 és excel.lent. Per tant, la previsió de la realització en el solar de futurs rebaixos de terres, obliga a la seva excavació en extensió en posteriors campanyes. Hem de pensar que el ventall cronològic proporcionat pels materials arqueològics recuperats a l'abocament de les terres procedents del solar proper destruït l'any 1992 per la construcció d'un bloc de pisos arrenca ja al segle II a.C, cosa que ens porta a pensar que les fases inicials de l'establiment, no excavades en el sondeig per manca de temps, es poden remuntar a una època força més reculada que el segle II d.C. que, ara com ara, conforma les fases més antigues excavades per nosaltres.

Hem de tenir en compte que la potència estratigràfica coneguda actualment és de 150 cms., que abasta tan sols a partir del segle II d.C. endavant, i que la superfície total de la parcel.la ronda els 265 metres quadrats, dels quals n'hem excavat (parcialment) tan sols 4. Això implica i confirma que ens trobem davant d'un jaciment de primera magnitud i que, si l'estat de conservació és tan bo com el resultat del sondeig fa preveure, es podria recuperar, amb l'excavació en extensió del solar, una part molt considerable d'aquesta vil.la romana.

7. Bibliografia.

LLINÀS J., MANZANO S. & RAMÍREZ A. (1995); Mòn ibèric i romanització al terme municipal de Maçanet de la Selva: estat de la qüestió, *Quaderns de la Selva*, 7, Sta. Coloma de Farners.

LLINÀS J. & RAMÍREZ A. (1994); Primeres excavacions arqueològiques a la vil.la romana de Maçanet de la Selva, *Gent*, 4, Maçanet de la Selva, pp. 18-19.

LLINÀS J. & RAMÍREZ A. (1994-95); La vil.la romana de l'Hort d'en Bach: una intervenció d'urgència, *Maçanet, Butlletí d'Informació Municipal*, Desembre 1994-Gener 1995, Maçanet de la Selva, p. 6.

MERINO J., NOLLA J.M. & SANTOS M. (1994); *Aquae Calidae. Presència romana a la Selva*, col. Estudis i Textos, 3. Sta. Coloma de Farners.

NOLLA J.M. & RAMÍREZ A. (1995); L'Hort d'en Bach. Un establiment romà a Maçanet de la Selva, dins TALLER D'HISTÒRIA DE MAÇANET DE LA SELVA: *La nostra vila, Maçanet de la Selva*.

TALLER D'HISTÒRIA DE MAÇANET DE LA SELVA (1994); *Maçanet de la Selva*, Quaderns de la Revista de Girona, 50, Girona.

II-MATERIALS

Inventari i dibuix

Fitxa tècnica de la moneda trobada

- U.E.: 3009.
- Anvers: Bust llorejat de l'emperador Magne Màxim mirant a la dreta.
Llegenda: D N MAG MAX (...)
- Revers: Figura agenollada, a l'esquerra, retent homenatge a una figura dempeus, a la dreta.
Llegenda: REI PVB
- Valor: Centenional de bronze.
- Encuny:
- Diàmetre: 23 mm.
- Gruix: 1'2 mm.
- Pes: 4'6 grs.
- Cronologia: 383-388 d.C.
- Conservació: regular.
- Bibliografia: CASTAN RAMÍREZ, C.: *La moneda imperial romana*, Vol. II, València, 1985, p. 102.

LÀMINES DE DIBUIX DEL MATERIAL ARQUEOLÒGIC MÉS SIGNIFICATIU

Làmina 1

U.E. 3007.

1-Àmfora f. Keay XIII-Dressel 23.

U.E. 3009.

2-Dòlium

3-C. comuna oxidada. Morter.

Làmina 2

U.E. 3010.

1-C. comuna oxidada. Bol.

U.E. 3011.

2-T.S.Africana A, f. Lamb. 23-Hayes 6B.

3-Africana de cuina. f. Hayes 196.

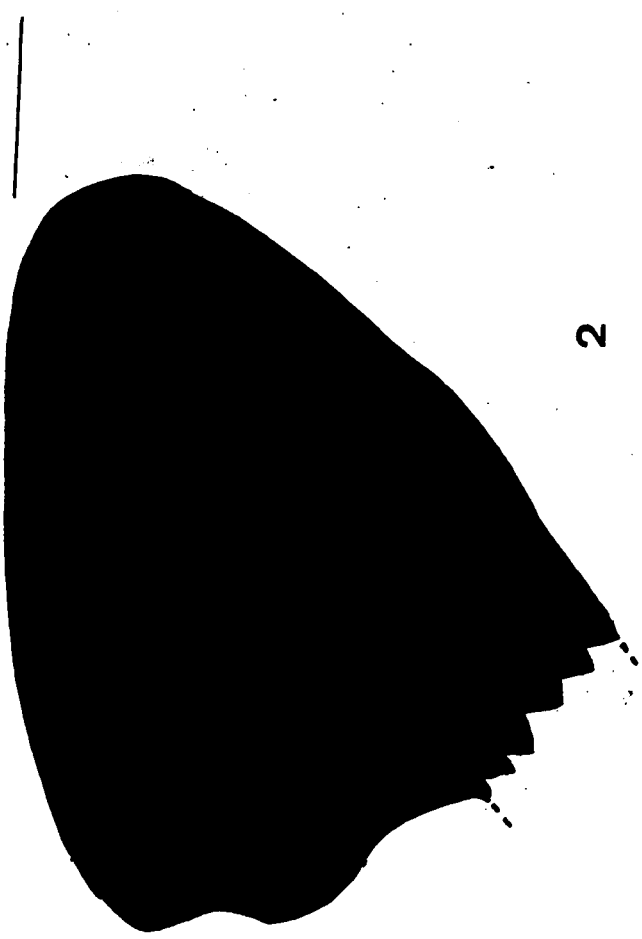
Làmina 3

U.E. 3012.

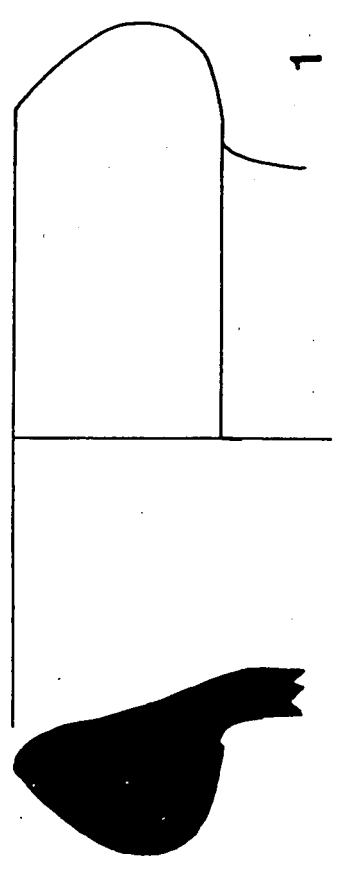
1-Africana de cuina, f. Hayes 197.

2-C. comuna oxidada. Bol.

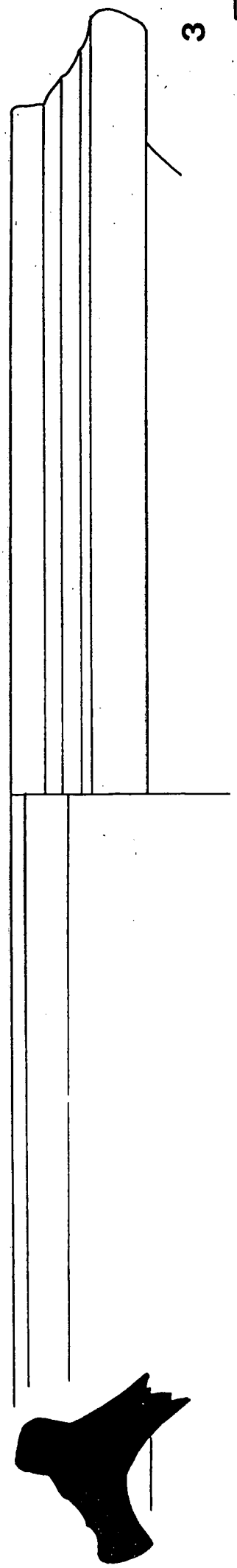
3-Àmfora, f. Oberaden 74

2

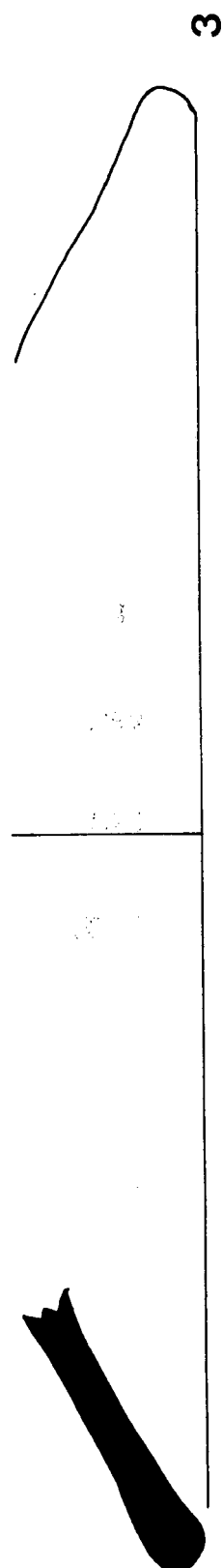
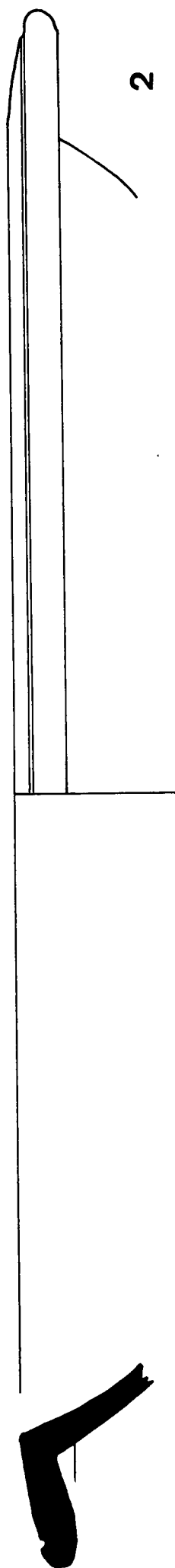
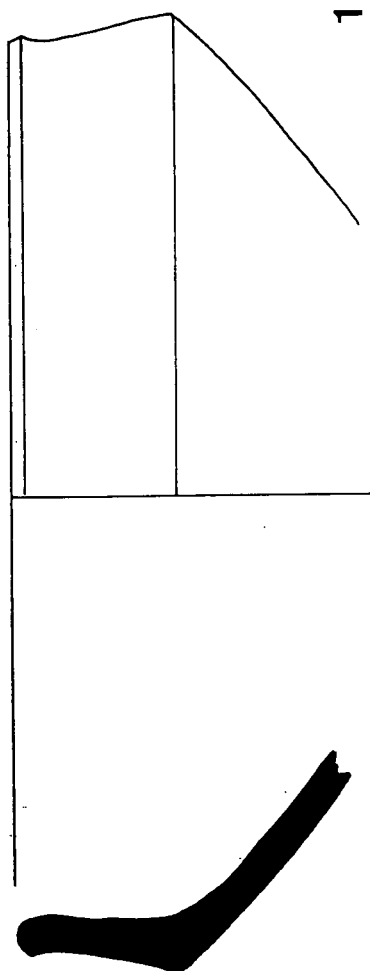

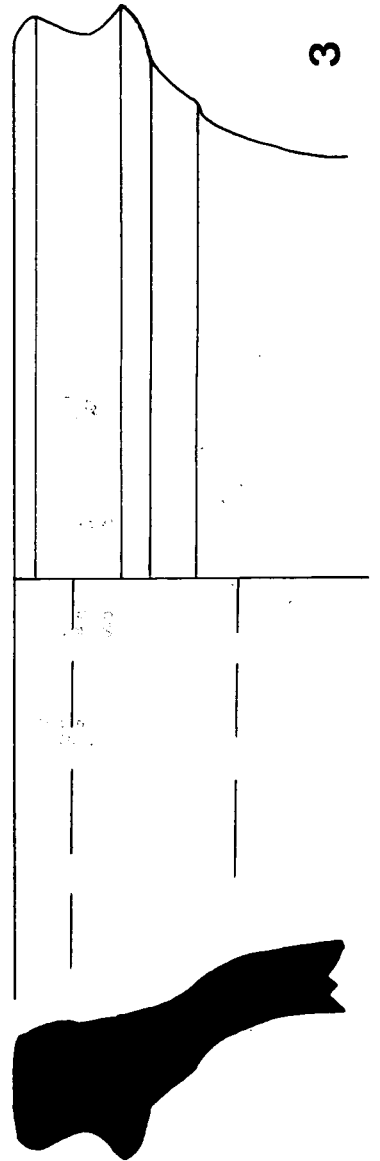
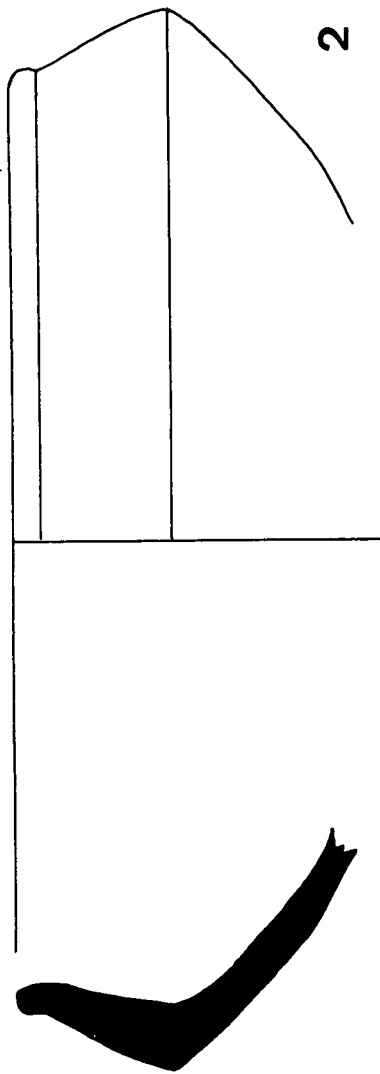
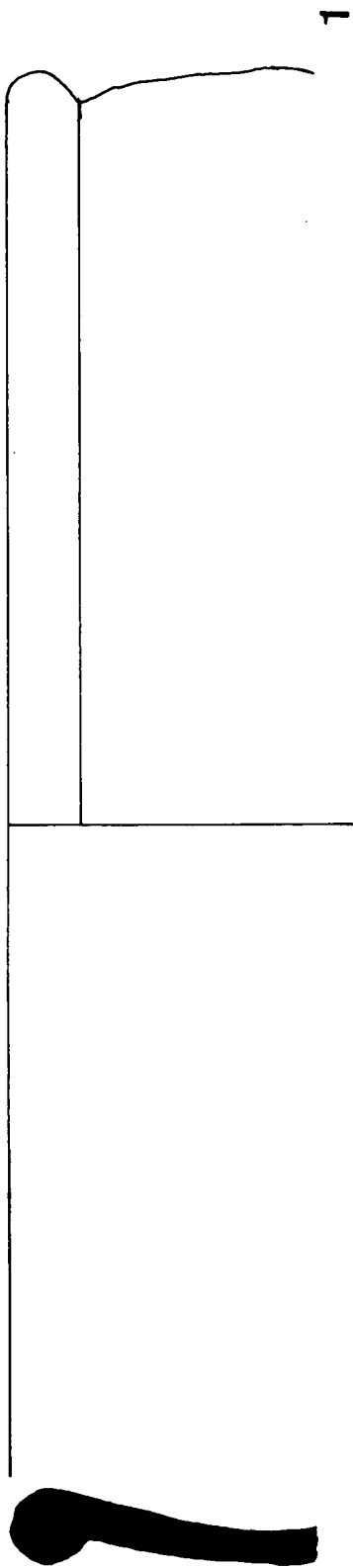
1

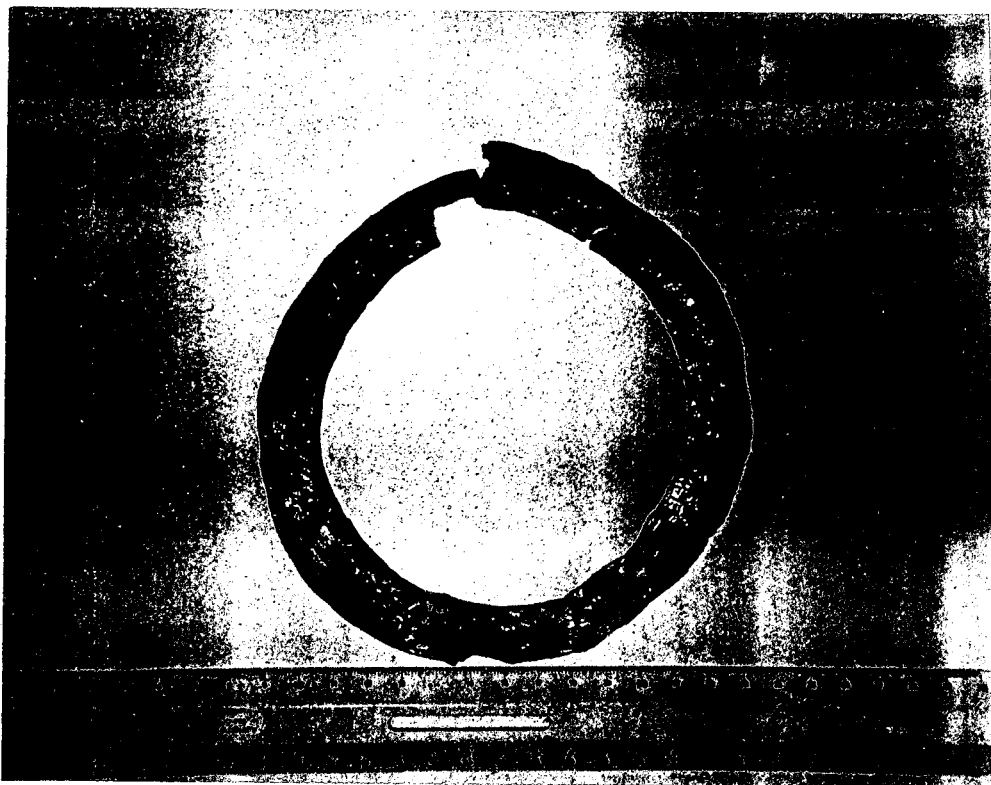
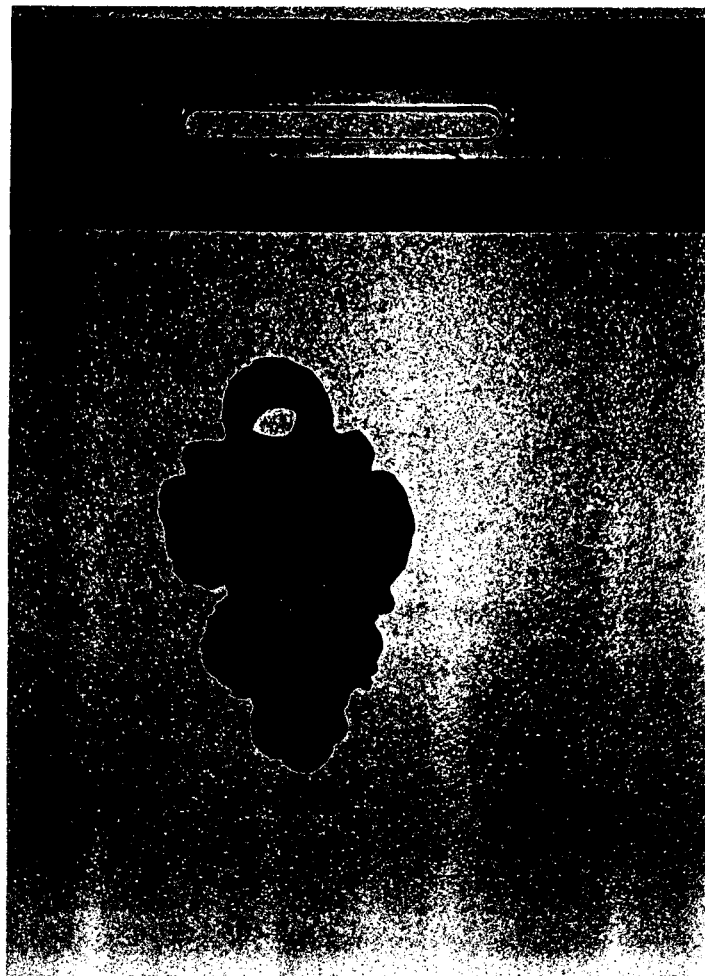

3

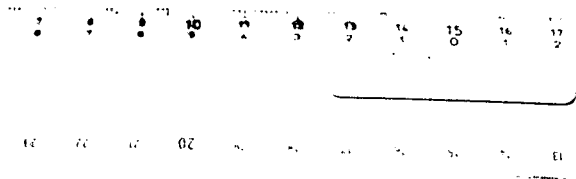
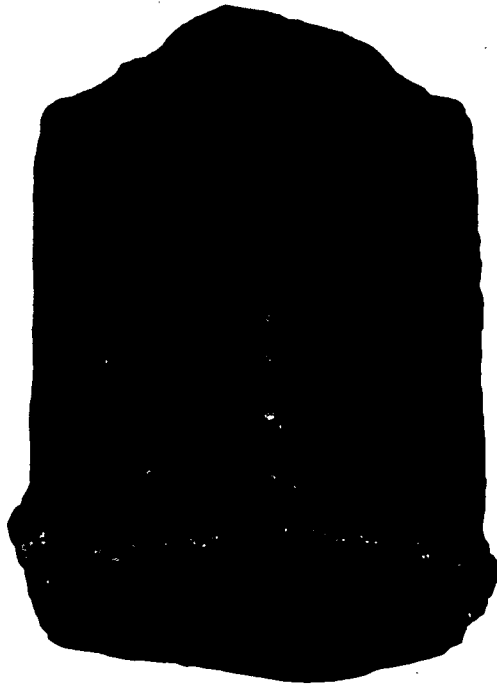
0 5

U.E. 3009. Aplic i trípod pertanyents a l'olla de bronze.

U.E. 3009. Esquellot de ferro.

III-FOTOGRAFIA

Inventari i selecció

L'HORT D'EN BACH - 1994
(Maçanet de la Selva, la Selva)

Fulla nº 1

Inventari fotogràfic.

<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
1	D	Zona 1	1001	W
<u>Tema</u> General zona a l'inici de l'excavació.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
2	D	Zona 1	1001	E
<u>Tema</u> id. 1.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
3	D	Zona 1	1003, 1004	W
<u>Tema</u> General zona sota superficial.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
4	D	Zona 1	1004	W
<u>Tema</u> Restes paviment d'opus signinum a la banda E de la cala.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
5	D	Zona 1	1003	E
<u>Tema</u> Nivell de terra fosca a l'W de la cala, sota el superficial.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
6	D	Zona 1	1004	W
<u>Tema</u> Detall del paviment d'opus signinum.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
7	D	Zona 2	2001	W
<u>Tema</u> General de la zona (pavimentació del carrer) abans de l'excavació.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
8	D	Zona 1	1004, 1005, 1006, 1007	W
<u>Tema</u> Paviment i murs romans sota U.E. 1003.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
9	D	Zona 1	1005, 1006	E
<u>Tema</u> Murs romans al centre de la cala.				
<u>Nº foto</u>	<u>Tipus</u>	<u>Situació</u>	<u>U.E.</u>	<u>Des de</u>
10	D	Zona 1	1004, R.M.	W
<u>Tema</u> Restes del paviment d'opus signinum, al final de l'excavació.				

L'HORT D'EN BACH - 1994
(Maçanet de la Selva, la Selva)

Fulla n° 2

Inventari fotogràfic.

<u>Nº foto</u> 11	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 2	<u>U.E.</u> 2002	<u>Des de</u> W
<u>Tema</u> General sondeig sota la pavimentació del carrer.				
<u>Nº foto</u> 12	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 1	<u>U.E.</u> 1004, 1005, 1006, R.M.	<u>Des de</u> W
<u>Tema</u> General de la cala al final de l'excavació.				
<u>Nº foto</u> 13	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 1	<u>U.E.</u> 1005, 1006, R.M.	<u>Des de</u> E
<u>Tema</u> Murs romans al final de l'excavació.				
<u>Nº foto</u> 14	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 1	<u>U.E.</u> 1005, 1006, R.M.	<u>Des de</u> NW
<u>Tema</u> íd. 13.				
<u>Nº foto</u> 15	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 2	<u>U.E.</u> 2002	<u>Des de</u> E
<u>Tema</u> Pedres dins la U.E. 2002.				
<u>Nº foto</u> 16	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 2	<u>U.E.</u> 2002	<u>Des de</u> E
<u>Tema</u> detall 15.				
<u>Nº foto</u> 17	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3001	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Sondeig abans d'iniciar l'excavació.				
<u>Nº foto</u> 18	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3002	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Segon nivell superficial.				
<u>Nº foto</u> 19	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3004	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Nivell de circulació de calç sota 3002 i 3003.				
<u>Nº foto</u> 20	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3005	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Preparació del nivell de calç.				

L'HORT D'EN BACH - 1994
(Maçanet de la Selva, la Selva)

Fulla nº 3

Inventari fotogràfic.

<u>Nº foto</u> 21	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3005, 3006	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Part superior de l'enderroc de tegulae, sota 3005.				
<u>Nº foto</u> 22	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3006	<u>Des de</u> W
<u>Tema</u> Nivell de tegulae sota 3005.				
<u>Nº foto</u> 23	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3007, 3008	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Bossades a l'interior de l'enderroc de tegulae.				
<u>Nº foto</u> 24	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3009	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Part inferior de l'enderroc de tegulae, sota 3007 i 3008.				
<u>Nº foto</u> 25	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3010	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Nivell de carbons i cendres sota l'enderroc de tegulae.				
<u>Nº foto</u> 26	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3009	<u>Des de</u> S
<u>Tema</u> Olla de bronze trobada dins l'enderroc de tegulae.				
<u>Nº foto</u> 27	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3011	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Nivell marró sota 3010.				
<u>Nº foto</u> 28	<u>Tipus</u> D	<u>Situació</u> Zona 3	<u>U.E.</u> 3012	<u>Des de</u> N
<u>Tema</u> Estrat sota 3011 (final de l'excavació).				

13

8

45

10

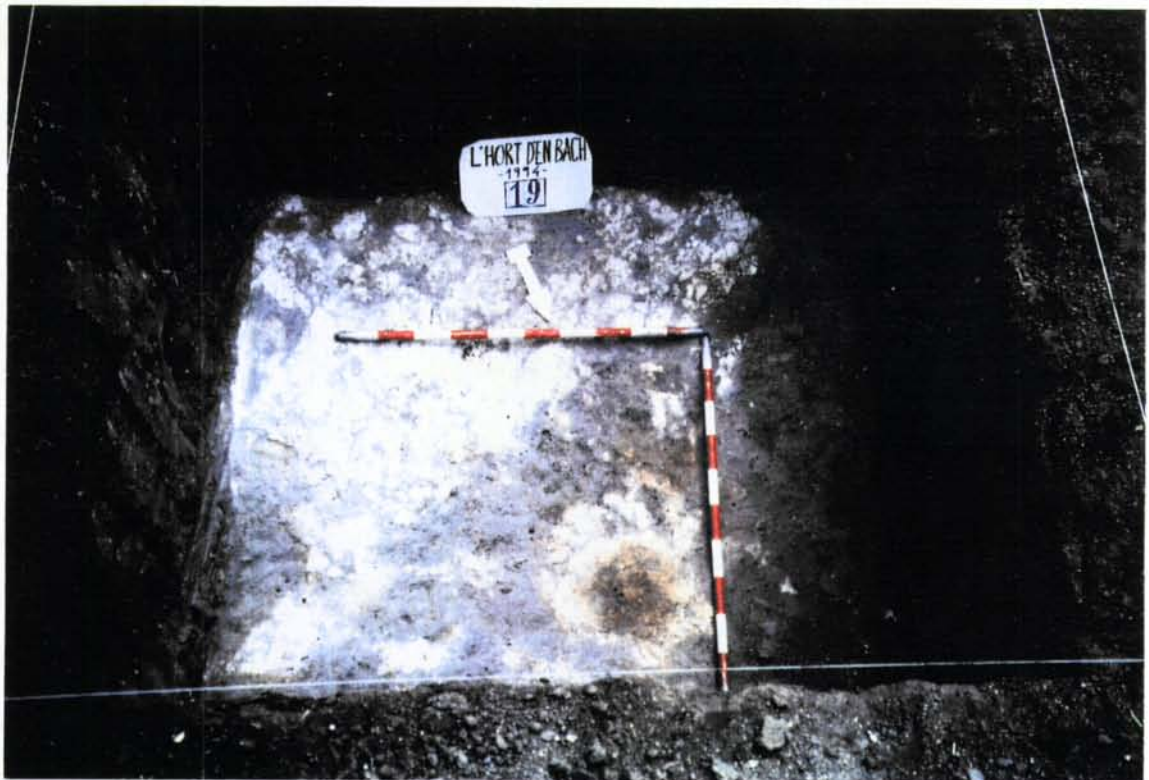

7

46

15

19

22

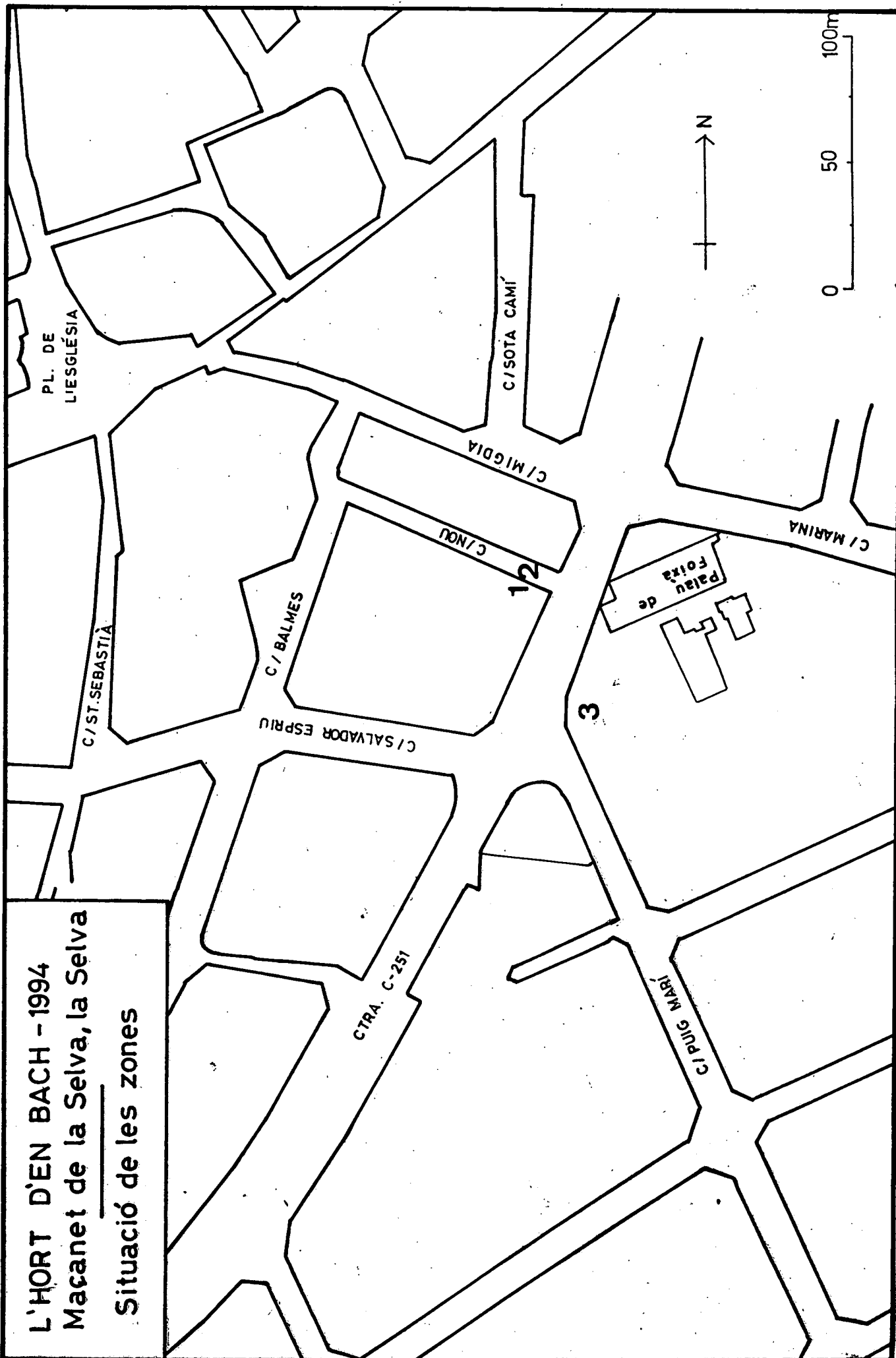

25

IV-PLANIMETRIA

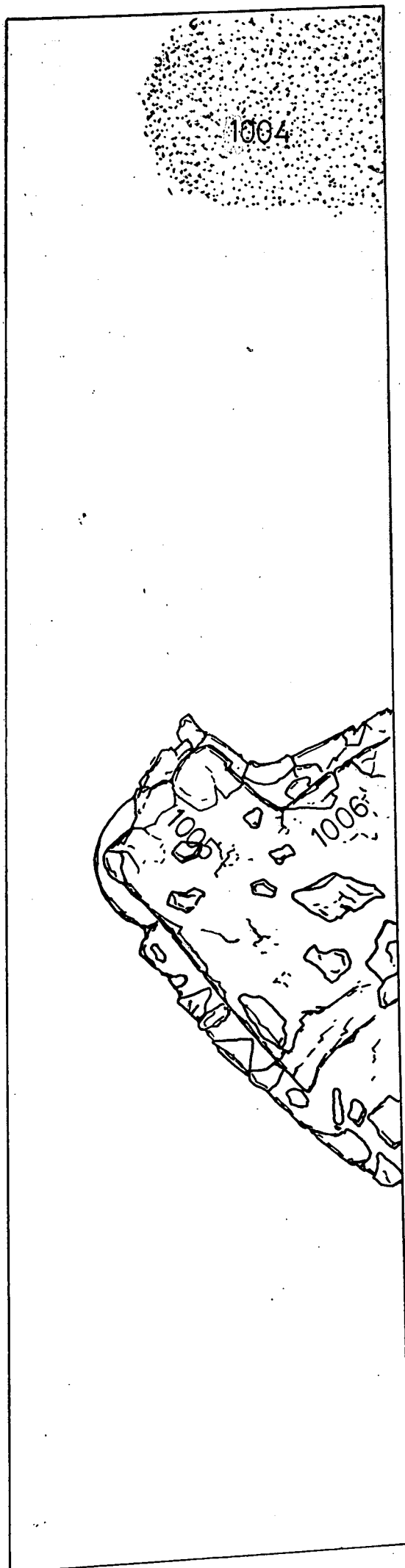
L'HORT D'EN BACH - 1994
Macanet de la Selva, la Selva

Situació de les zones

L'HORT D'EN BACH
1994
Maçanet de la Selva
(la Selva)

Zona 1

L' HORT D'EN BACH

1994

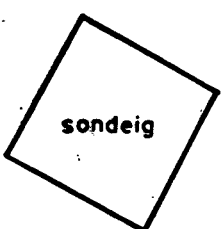
Maçanet de la Selva
(la Selva)

ZONA 3
situació del sondeig

CARRER PUIG MARI

ERA DEL PALAU

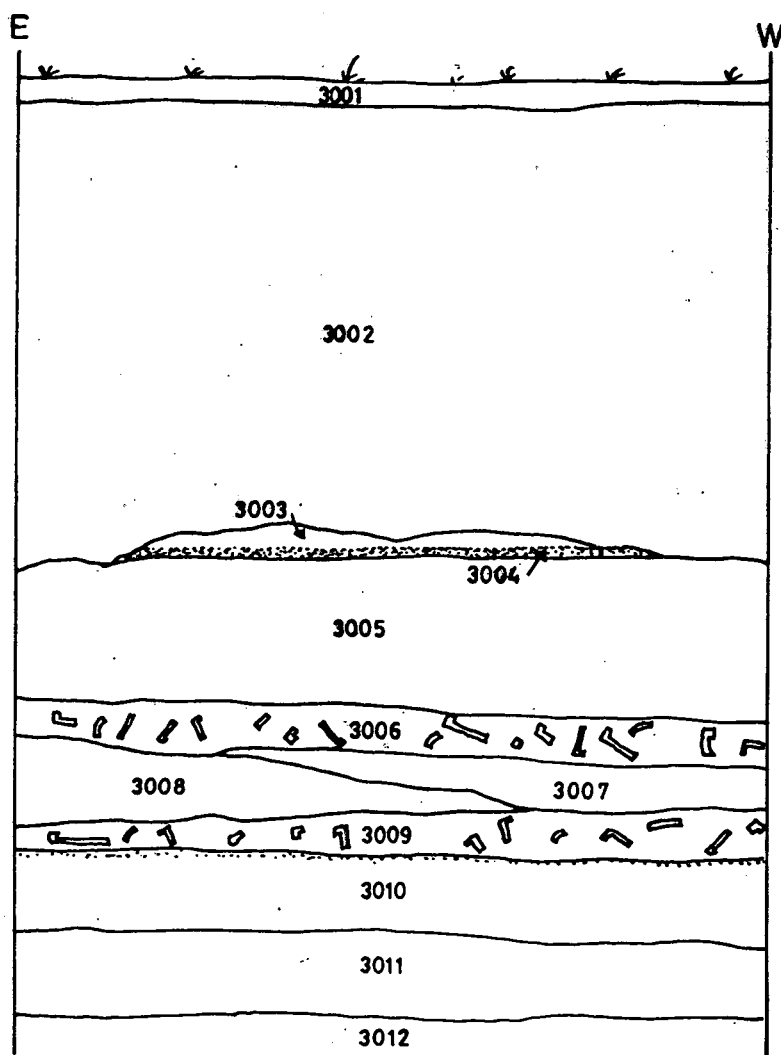

CARRETERA C-251

L'HORT D'EN BACH - 1994
Maçanet de la Selva (La Selva)

ZONA 3
Secció E-W

0 1 m.